

FFO Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

ÅRSBERETNING 2015

Forord	s 2
FFOs hovedstyre	s 3
Hovedstyrets oppsummering	s 4 - 6
Valgåret 2015	s 7 - 9
Sivilsamfunnets rapport	s 10- 11
Møte med FN-komiteen	s 12
Bistand	s 13
Kongress- og representantskap	s 14
En sjelden dag	s 15
Ny ordning og brukermedvirkning i NAV	s 16
Rettighetssenteret	s 17 - 19
FFOs aktiviteter	s 20
Extra-prosjekt og merknader	s 21
FFOs høringsuttalelser	s 22 - 23
Resultatregnskap og balanse	s 24 - 31

Møter fremtiden stadig sterkere

Ved utgangen av 2015 kan vi konstatere at FFO-familien vokser. 3 nye organisasjoner ble innlemmet i FFO under Kongress- og representantskapsmøtet som ble avholdt 21. – 22. november: Voksne med medfødt hjertefeil, Carci Nor og VCFS foreningen. FFO teller nå hele 80 medlemsorganisasjoner, som til sammen har vel 350.000 medlemmer. Dette gir oss kraft og styrke når vi sammen med, og på vegne av våre medlemsorganisasjoner, skal kjempe for et felles mål: Samfunnsmessig likestilling og deltakelse for alle med med funksjonshemming og kronisk sykdom.

Årsrapporten for 2015 viser at FFO er en aktiv og robust organisasjon. Mye er oppnådd og vi ser at FFO har en sentral og naturlig plass når ny politikk skal formes og vurderes.

Gjennom hele 2015 har FN-konvensjonen hatt en spesiell plass i FFOs politiske arbeid. På funksjonshemmedes dag, den 3. desember, overrakte vi den alternative rapporten til Barne-, likestillings og inkluderingsminister Solveig Horne. Rapporten er et resultat av en omfattende prosess som sivilt samfunn og funksjonshemmedes organisasjoner har jobbet med gjennom hele 2015.

Kommune- og fylkestingsvalget har vært sentrale satsningsområder i 2015, både for FFO sentralt og lokalt. Våre kampsaker har vært å sikre brukerne gode kommunale tjenester og en trygg økonomi. Vi fortsetter å vektlegge dette viktige budskapet i en tid der kommunestrukturen er i endring.

John Berg-Jensen
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær

FFOs HOVEDSTYRE 2015 – 2017

FREMME FRA VENSTRE:

Mona Enstad

MS-forbundet

Merete Nielsen

Norsk Revmatikerforbund

Ann Iren Kjønneøy

Norsk forening for cystisk fibrose

John Berg-Jensen

Foreningen for Fragilt X-Syndrom

Grethe Jordheim

Landsforeningen for hjerte- og Lungesyke

Marianne Kufaa Sæterhaug

Dysleksi Norge

Eva Opshaug

Personskadeforbundet

(var ikke til stede under fotograferingen).

BAK FRA VENSTRE:

Morten Buan

Hørselshemmedes Landsforbund

Henrik Peersen

Norsk Epilepsiforbund

Harald Kvarme Hansen

Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende

Geir Abelsen

Mental Helse

Sindre Børke

Diabetesforbundet

John Berg-Jensen ble i november 2015 valgt til ny styreleder i FFOs hovedstyre.

Lilly Ann Elvestad ble i desember 2015 ansatt som ny generalsekretær i FFO.

2015 - Et år i FNs tegn

I 2015 har arbeidet med profileringen av FFOs politikk gått hånd i hånd med ferdigstillelse av den alternative rapporten på FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Den alternative rapporten¹ ble overrakt Barne- og likestillings og inkluderingsminister Solveig Horne på Funksjonshemmedes dag, 3. desember. Rapporten er et resultat av en omfattende prosess fra sivilsamfunn og funksjonshemmedes organisasjoner gjennom hele 2015, der FFO har hatt en koordinerende rolle. Les mere om lanseringen og innholdet i rapporten på side 10 og 11.

VALGKAMP – SATSNINGSOMRÅDE FOR FFO

FN-konvensjon har også på en spesiell måte blitt dratt inn i – og vært en fundament for – de ulike delene av det politiske arbeidet gjennom året. Kommune- og fylkestingsvalget har vært det primære satsingsområdet både for FFO i fylker og kommuner og for FFOs sekretariat. Det ble laget to politiske valgnoter, ett med spesielt henblikk på situasjonen i kommune-Norge: «Robuste kommuner – for hvem?» og ett med fokus på levekår for funksjonshemmede: «Trygg økonomi – for hvem?».

Notatet om robuste kommuner ble brukt som hovedtema i debatter rundt om i landet, blant annet i Molde, på Lillehammer, i Stavanger og på Litteraturhuset i Oslo. Levekårsnotatet ble lansert og debattert av toppolitikere på Arendalsuka. Du kan lese mere om dette på side 8 og 9.

VÅRE RÅD I KOMMUNER OG FYLKER

I forbindelse med valget i 2015 og opprettelse av nye kommunale- og fylkeskommunale råd for

mennesker med nedsatt funksjonsevne, kom det meldinger om at det var planlagt sammenslåing med eldrerådene flere steder i landet.

Dasatte FFO i gang en kampanje, både i form av brev til alle kommuner og fylker (sammen med SAFO (Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner), leserbrev i mange lokalaviser og annen lobbyvirksomhet. Vi skapte en bevissthet om viktigheten av egne råd på vårt område og flere aktuelle sammenslåinger ble stoppet.

VIKTIGE POLITISKE SAKER

Regjeringen la fram flere store saker i 2015 som berører FFOs organisasjoner og medlemmer. For eksempel:

- Prioriteringer i helsetjenesten
- Oppgavemeldingen til kommunereformen
- Primærhelsemeldingen
- Nasjonal helse- og sykehusplan

I tillegg la NAV-ekspertutvalg, ledet av Sigrun Vågeng, frem sine forslag. Ny uføretrygdordning og rettighetsfesting av BPA (Brukerstyrt personlig assistanse) ble operativt fra 1. januar 2015. Mot slutten av året kom ny ordning for pleiepenger og ny ordning på omsorgslønn/pårørendestøtte på høring. Kort og godt mange viktige saker å gi innspill til, kommentere og følge opp. Du kan lese om FFOs innspill, høringssvar og annet som vi har arbeidet med på www.ffa.no

(¹) **Hva er Alterantiv rapport:** Alternativ rapport er sivilsamfunnets rapport, også kalt en skyggerapport. Den viser gapet mellom norsk rett og CRPD, og inneholder beskrivelse av sentrale menneskerettighetsbrudd. Rapporten sendes til FN i tillegg til myndighetenes egen rapport.

HJELPEMIDLER TIL KOMMUNENE?

Kommunereformen ble noe fraværende i samfunnsdebatten det siste halvåret av 2015 på grunn av lave oljepriser, arbeidsledighet og flyktninger. Likevel har arbeidet gått videre i Kommunal- og moderniseringsdepartementet, blant annet med hvilke oppgaver som kan flyttes over til nye, større kommuner. Regjeringen har foreslått at deler av hjelpemiddelområdet (basis-hjelpemidler) kan flyttes over til større kommuner.

FFO har drevet omfattende lobbyvirksomhet i 2015 både mot Stortinget og regjeringen for å få stoppet dette. En overføring av ansvaret til kommunene vil ha som konsekvens at tilgangen til rett hjelpemiddel blir avhengig av den enkelte kommunes kompetanse og økonomi, og dermed av hvilken kommune man bor i. Vi frykter også at den faglige kompetanse som er opparbeidet ved hjelpemiddelsentralene vil smuldre bort.

Styreleder (i 2015)

Knut Magne Ellingsen og fagpolitisk leder Ingunn E. Ulfsten deltok på høring i Kommunal- og forvaltningskomiteen i forbindelse med Statsbudsjettet

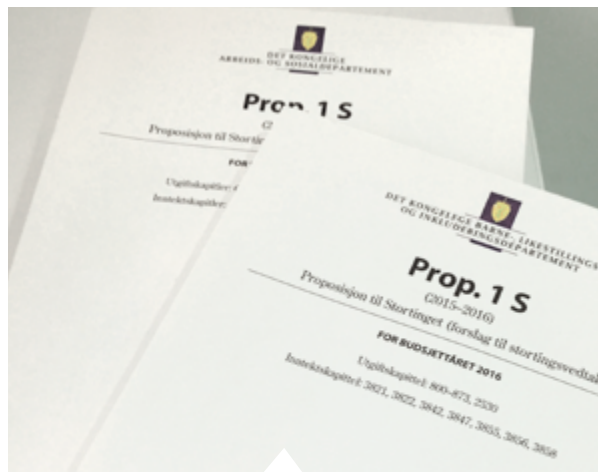
FFO mener derfor det er viktig ikke å rokke ved det som er de sterke sidene ved dagens hjelpemiddelformidling. Dagens hjelpemiddelordning må opprettholdes som en statlig finansiert ordning, hjemlet i folketrygdloven, og med faglig forankring i hjelpemiddelsentralene.

STATSBUDSJETTET 2016 – ET NULLBUDSJETT

Det er alltid spennende å i oktober hver høst følge med på hva regjeringen legger frem i statsbudsjettet for neste år. Mye av FFOs politiske arbeid er knyttet opp mot å følge prosessene med statsbudsjettet og å komme med innspill. Vi prøver å være tidligst mulig ute for å påvirke mest.

Statsbudsjettet for 2016 ble lagt fram 6. oktober, og det ble hektiske dager både med lesing, kartlegging og mange høringer i de ulike komiteene på Stortinget. Tre dager etter at statsbudsjettet ble lagt fram var alle organisasjonene også invitert til budsjettkonferanse.

Budsjettet for 2016 var på ett vis et nullbudsjett på våre områder, med få endringer fra forrige år – bortsett fra på to viktige områder: TT-ordningen (Transportordningen for funksjonshemmede) og bistandsstøtten til sivilsamfunn. FFO kjempet sammen med flere av våre medlemsorganisasjoner for å få tilbake penger på TT-ordningen, samt til bistand. Dette lyktes vi med, selv om ønsket er å få på plass langt større midler på plass til en nasjonal TT-ordning.

Statsbudsjettet 2016 ble på mange måter et null-budsjett for FFO, med unntak av TT-ordningen og bistandsstøtten til sivilsamfunn.

Regjeringen bevilget 4 milliarder til en tiltakspakke for arbeid, aktivitet og omstilling, men ingen av disse midlene gikk til å få flere funksjonshemmede i arbeid. Her jobbet vi videre for å få våre grupper inkludert.

FFO lanserte TO NYE POLITISKE NOTATER

**FFOS NOTAT OM FUNKSJONSHEMMEDES
RETTSSIKKERHET:
HVORDAN FÅ RETTIGHETER OPPFYLT? (01/15)**

Dette er FFOs anbefalinger til hvordan man kan få rett, når man har rett. Funksjonshemmedes rettigheter brytes daglig rundt om i landets kommuner. Med dette notatet ønsker man å styrke muligheten til å få rettighetene oppfylt. Det settes fokus på muligheter og utfordringer i kommunereformen, nødvendigheten av kunnskap og kompetanse, finansiering, utvidelse av rettshjelpen og styrking av ombud, likestillings- og diskrimineringsnemnda og tilsynsmyndighetene.

Notatet ble lansert under FFOs ledermøte 25. mars. 2015.

**FFOS NOTAT OM TANNHELSE:
TANNHELSE ER OGSÅ HELSE (02/15)**

FFOs anbefalinger for en bedre og mer sosialt rettferdig tannhelsetjeneste. Funksjonshemmede og kommer dårlig ut i dagens ordning, blant annet på grunn av dårligere økonomi og utdannelse enn den øvrige befolkningen. Noen diagnoser går ut over tannhelsen, det samme gjør økt medisinbruk knyttet til kroniske sykdommer. FFO går inn for en universell refusjonsordning som sikrer at tannhelse vurderes på lik linje med andre helsetjenester.

Notatet ble lansert under FFOs Kongress- og representantskapsmøte 21. - 22. november 2015.

Robuste kommuner og trygg økonomi – for hvem?

FFO prioriterte to viktige områder i kommune- og fylkestingsvalget 2015. På lokalt nivå stilte vi spørsmålet «Robuste kommuner – for hvem?». På nasjonalt nivå var spørsmålet «Trygg økonomi – for hvem?».

Spørsmålene ble tatt videre til politikerne i to valgkampparrangementer – på Arendalsuka og på Litteraturhuset i Oslo.

HVA ER ARENDALSUKA?

Arendalsuka er en arena for uformelle møter mellom politikere, næringsliv, media og den generelle befolkningen. Visjonen er å være en arena der nasjonale aktører innenfor politikk, samfunns- og næringsliv møter hverandre og folket for debatt og for å utforme politikk.

Disse to valgotatene ble laget av FFO sentralt til kommunevalget 2015.

Debatt: Trygg økonomi – for hvem?

AVHENGIGE AV STØTTEORDNINGER

Mange funksjonshemmede, kronisk syke og deres pårørende er helt avhengige av økonomiske støtteordninger for at hverdagen skal gå opp. Samtidig har mange av ordningene som for eksempel uføretrygd og hjelpestønad vært under press. Endringer i disse kunne fått dramatiske konsekvenser for enkeltpersoner og for hele familier.

I forbindelse med Arendalsuka som ble avholdt i august, løftet FFO denne debatten om offentlige støtteordninger. Arrangementet vårt var godt besøkt av publikum og vi fikk gode tilbakemeldinger fra både deltagere og politikere. Til å debattere støtteordninger hadde vi et panel bestående av Torkil Åmland, statssekretær (FrP), Freddy de Ruiten (Ap), Ketil Kjenseth (V), Heikki Eidsvoll Holmås (SV) og Olaug Bollestad (KrF).

VIL JOBBE OM ØKONOMIEN TILLATER DET

I forkant av debatten fortalte Simon Bear som da nylig hadde blitt diagnostisert med Parkinsons, om hvordan han opplever sin nye situasjon. Han ønsker å stå lengst mulig i jobb og kombinerer i dag lønnstilskudd med full jobb. Dette er en løsning som har fungert godt for ham, derfor har det vært viktig for Simon (og andre i hans situasjon) at den eksisterende ordningen har blitt opprettholdt.

Simon bekymrer seg for økonomien hvis han blir uføretrygdet, blant annet for huslånet. Han ønsker en styrking av de boligsosiale virkemidlene og at uføre med boliglån skjermes lenger enn 3 år i den nye uføretrygdordningen.

Debatt: Robuste kommuner – for hvem?

Å MESTRE LIVET DER MAN BOR

Regjeringen Solberg ønsker større og mer robuste kommuner, med mer makt og flere oppgaver enn de har i dag. FFO forventer at resultatet av dette blir at kommunene i større grad kan oppfylle lovpålagte tjenester, ivareta individuelle behov og at brukerorganisasjonene blir hørt og inkludert. FFOs valgkamphefte satte fokus på hva en robust kommune innebærer for kronisk syke og funksjonshemmede. Det handler om å leve og mestre livet sitt der man bor.

SKILDRET LIVET MED FUNKSJONSHEMMET BARN

Håvard Ravn Ottesen er far til funksjonshemmede Anders. På debatten FFO arrangerte om kommunetjenester i Oslo, fortalte Ottesen om hva som er viktig for hans familie. Nummer én på lista er å ha mulighet til å gi Anders god omsorg

hjemme, og da er tilrettelegging helt avgjørende. Familien trenger økonomisk støtte til omsorgen, men har hatt problemer med å få tilgang til boligtilpasningstilskudd fra kommunen. Andre ting som er viktig for dem er god støtte i form av avlastning, ansvarsgruppe og koordinator – for å få tid til seg selv, søsken og til å puste ut mellom slagene.

Arrangementet ble avholdt på Litteraturhuset i Oslo. I tillegg til et veldig godt og treffende innlegg fra Håvard Ravn Ottesen, ble det kommunale tjenestetilbudet debattert. Til å sitte i debattpanelet fikk vi mange av toppkandidatene for valget i Oslo kommune, Øystein Eriksen Søreide (H), Tone Tellevik Dahl (Ap), Guri Melby (V), Oddbjørg Minos (KrF), Camilla Wilhelmsen (FrP), Marianne Borgen (SV), Marit Halse (Rødt) og Harald Nissen (MdG).

Rapporten ble overlevert Solveig Horne med hilsener fra FFO, og (Fra venstre) Ingunn E. Ulfsten, Else Leona McClimans, Lilly Ann Elvestad, Solveig Horne, John Berg-Jensen og Anne Therese Sortebekk.

Omfattende kartlegging av MENNESKERETTIGHETSBRUDD

Sivilsamfunnets rapport til FN-komiteen viser tydelig hvilke utfordringer som eksisterer for full oppnåelse av menneskerettighetene for funksjonshemmede i Norge.

Norge har forpliktet seg til å følge FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Sivilsamfunnets alternative rapport² blir et svært nyttig verktøy for FN-komiteen når Norge etter hvert skal møte i FN og få en vurdering av om Norge oppfyller konvensjonen krav. Sivilsamfunnets rapport utfyller statens rapport og gir en beskrivelse av menneskerettighetssituasjonen fra funksjonshemmedes perspektiv. Rapporten brukes allerede nasjonalt for å fremme funksjonshemmedes menneskerettigheter.

– Vi skal gjøre så godt vi kan for å ivareta det som kommer frem i rapporten. Dette er et prioritert arbeid som vi tar på høyeste alvor. Det sa statsråd Solveig Horne (FrP) da hun mottok rapporten.

BREDT SAMARBEID

Rapportering til FN er et omfattende arbeid og et bredt samarbeid mellom funksjonshemmedes organisasjoner, samt god og grundig dokumentasjon. FFO har koordinert arbeidet med den alternative rapporten siden 2014 og inviterte funksjonshemmedes organisasjoner til åpne innspillmøter. Det var også mulig å gi innspill til rapporten via FFOs nettsider. Rapporten ble sendt ut på høring til organisasjonene, det ble videre etablert et overordnet samarbeidsforum som fulgte rapporteringsarbeidet tett og besto av personer som representerte ti ulike organisasjoner i, og utenfor FFO.

(²) **HVA ER SIVILSAMFUNNETS RAPPORT:** Sivilsamfunnets rapport er en alternativ rapport, også kalt en skyggerapport. Den viser gapet mellom norsk rett og CRPD, og inneholder beskrivelse av sentrale menneskerettighetsbrudd. Rapporten sendes til FN i tillegg til myndighetenes egen rapport.

Advokat Else Leona McClimans presenterer hovedfunnene fra sivilsamfunnet alternative rapport på Funksjonshemmedes dag, 3. desember.

AVDEKKER FORSKJELLSBEHANDLING

Advokat Else Leona McClimans jobbet tett sammen med FFO og de øvrige organisasjonene om den alternative rapporten.

– Arbeidet vi har gjort det siste året avdekker at det foregår mye forskjellsbehandling i Norge, det gjelder blant annet innen utdanning og arbeidsliv. At det skorter på full deltakelse og medbestemmelse er en alvorlig form for forskjellsbehandling, sier hun.

Det kommer frem av rapporten at det vil være nødvendig å innhente mer kunnskap om ikke-diskriminering og at det trengs mer opplæring om konvensjonen, blant annet for å unngå bruk av tvang og maktmisbruk som det finnes mange eksempler på både innen utdannings- og helsesektoren.

HAR RETT, MEN FÅR IKKE RETT

En av gjengangerne man har avdekket er at mange har rett, men uten å få rett. Blant annet avdekker rapporten at velferdstilbudet varierer fra kommune til kommune, noe som er problematisk.

– Rettighetsoppnåelse skal ikke avhenge av hvor man bor, kommenterer McClimans.

Mange organisasjoner har tilsluttet seg rapporten: FFOs 80 medlemsorganisasjoner, SAFO (Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner) med tre medlemsorganisasjoner, Unge funksjonshemmede med 34 medlemsorganisasjoner, samt ti andre organisasjoner: Antirasistisk senter, Atlas-alliansen, Borgerrettighetsstiftelsen Stopp Diskrimineringen, DEBRA Norge, Human-Etisk Forbund, Menneskerettighetsutvalget i Norsk Psykologforening, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Redd Barna, Synshemmede Akademikere og ULOBA – Independent Living Norge SA. DEBRA Norge (Interesseorganisasjonen for personer med Epidermolysis Bullosa, deres pårørende og andre interesserte).

ARBEIDET FORTSETTER

Staten leverte sin rapport om status for gjennomføring av forpliktelsene i CRPD til FN sommeren 2015. Det er lang ventetid før FN-komiteen vil se på Norges rapport. Den alternative rapporten oversendes derfor ikke FN før tidspunkt for høring av Norge nærmer seg.

Det overordnede samarbeidsforumet kommer til å fortsette å ha møter og vil være sentrale i prosessen fram mot høring i komiteen. Dette sikrer et fortsatt bredt samarbeid og god forankring i organisasjonene i arbeidet med CRPD.

HVA ER STATENS RAPPORT: Statens rapport er myndighetenes beskrivelse til FN av de tiltak de har satt i verk for å oppfylle konvensjonens krav.

FN-KOMITEEN/CRPD-KOMITEEN: er oppnevnt for å overvåke statens oppfyllelse av CRPD. Den består av 18 eksperter fra hele verden.

Fra venstre: Ingunn E. Ulfsten, fagpolitisk leder i FFO, Anne Therese Sortebeck, faglig leder ved FFOs Rettighetssenter og Stian Innerdal fra Blindeforbundet.

FFO møtte FN-komiteen: Lærerikt å se hvordan de jobber

Våren 2015 var FFO invitert da Tyskland møtte for FN-komiteen/CRPD-komiteen. I møtet la funksjonshemmedes organisasjoner i Tyskland fram sine synspunkter, og vi overvar komiteens utspørring av tyske myndigheter. Vi møtte også med komitemedlem Stig Langvad og den faste norske delegasjonen i Genève, samt var med på en debriefing som de tyske organisasjonene holdt sammen med International Disability Alliance (IDA).

Det var lærerikt å se hvordan komiteen jobber i praksis. Møtet med de tyske organisasjonene var også veldig nyttig for å lære om hvordan vi som organisasjoner kan jobbe opp mot komiteen. Denne erfaringen kommer godt med når det blir Norges tur til å møte komiteen og funksjonshemmedes organisasjoner fra Norge skal legge fram den norske alternative rapporten.

Nettverksreise til Brussel

FFO fikk i 2015 støtte fra UD til en nettverksstur til Brussel. Denne gangen var temaet FNs konvensjon om funksjonshemmedes rettigheter (CRPD). En delegasjon på 7 deltok på møter med relevante aktører innen dette feltet; blant annet Europakommisjonens DG Justice (Rights of persons with disabilities), Europaparlamentet (to medlemmer av parlamentets Disability Intergroup og ansvarlig rapportør for konvensjonen i parlamentet), og Høykommissæren for menneskerettigheters europaavdeling.

På samme reise møtte vi med vår belgiske søsterorganisasjon, Belgian Disability Forum. De har skrevet den alternative rapporten til Belgia, og har deltatt på høring i FN-komiteen. Vi møtte også med European disability forum og Per Nestande på Stortingets europakontor.

Hva er FN-komiteen/CRPD-komiteen: er oppnevnt for å overvåke statenes oppfyllelse av CRPD. Den består av 18 eksperter fra hele verden.

FFO deltok på et arrangement i Europaparlamentet med tittelen *The economic and social impact of the entrepreneurship of people with disabilities*, der vi hørte om ulike prosjekter rundt å skape arbeidsplasser for funksjonshemmede.

NFDNs regionale koordinator, Jivan Bhatt, er stolt av å ha jobben som regional koordinator. Dessuten ser samfunnet at også funksjonshemmede kan arbeide.

FFO øker støtten til REGIONALT ARBEID I NEPAL

FFO støtter den nasjonale paraplyorganisasjonen National Federation of the Disabled – Nepal (NFDN). I 2015 har vi med NORAD-midler gjennom Atlas-Alliansen støttet flere tiltak.

Det har blitt gjennomført en nasjonal, representativ levekårsundersøkelse i Nepal. Denne vil være et verdifullt kunnskapsgrunnlag for NFDN, medlemsorganisasjoner, landets myndigheter og andre interessenter i årene som kommer.

LAGET STYREMANUAL

I Nepal samarbeider FFO med NFDN om opplæring i godt styresett og myndighetspåvirkning. Vi støtter regional satsing med lønn og kontor til regionale koordinatorene, som er nasjonalt ansatt. En viktig komponent i FFOs samarbeid med NFDN er den regionale satsingen. FFO støtter fem regionale kontorer med lønn til regionale koordinatorene og drift av kontorene. Godt styresett har en viktig plass i FFOs samarbeid med NFDN. Sammen med NFDN har vi blant annet laget en manual for godt styresett som nå også implementeres på regionalt nivå.

ENDRET SYN PÅ FUNKSJONSHEMMEDE

NFDNs regionale koordinator i Far-Western Region, Jivan Bhatt, har selv en fysisk funksjonsnedsettelse. Han er stolt av å ha jobben som regional koordinator. Det har endret familiens syn på både ham og funksjonshemmede, han kan forsørge familien sin og det gir ham stor tilfredsstillelse å kunne hjelpe andre som er funksjonshemmede. Dessuten ser samfunnet han

bor i at også funksjonshemmede kan arbeide. Funksjonshemmede i regionen har mange utfordringer, sier Jivan. Fattigdom og mangel på utdanning er nok de største utfordringene. Både lederskap og interessepolitisk arbeid er viktige innsatsområder for NFDN lokalt og nasjonalt.

UTFORDRINGER LOKALT

Jivan sier at NFDN har en viktig rolle å spille for implementering av lover lokalt. NFDN har også en veldig viktig jobb å gjøre for inkludering av funksjonshemmede – helt ned til landsbyene i områder som er avsidesliggende og vanskelig å nå.

Noen ganger er det interessekonflikt mellom ham og det regionale styret. Mange av organisasjonene har store forventninger til hva Jivan Bhatt og NFDN kan gjøre for dem. Dette er utfordringer som FFO og NFDN samarbeider om å finne gode løsninger på.

FFO samarbeider også med den regionale paraplyorganisasjonen Southern African federation of the Disabled. Samarbeidet femner om organsaisjonsutvikling, myndighetspåvirkning og godt styresett i ti land i det sørlige Afrika.

Nye tider for FFO

Kongress og representantskapsmøtet i november markerte et skifte for FFO: Ny styreleder, nye styremedlemmer og ny generalsekretær tok over stafettspinnen.

47 av FFOs organisasjoner og 129 representanter var til stede da FFO avholdt Kongress og representantskapsmøte. Her ble mange av premissene lagt for fremtidens FFO, og den nye generalsekretæren delte av sine ambisjoner.

Den nye generalsekretæren i FFO, Lilly Ann Elvestad, hilser generalforsamlingen.

– Det er mitt håp og ønske at FFOs sterke posisjon ikke bare vil bli ivaretatt, men at vi sammen skal utvikle oss til å bli enda mer slagkraftig og samlende for det samfunnsoppdraget vi har, sa hun.

ET SKIFTE FOR FFO

Avtroppende styreleder i FFO, Knut Magne Ellingsen, hilste Kongressen og takket for det gode samarbeidet i årene som har gått.

– For meg som har levd sammen med FFO i nærmere 30 år, er det en hel epoke i livet jeg nå avslutter. Det er på mange måter et regimeskifte som skjer i FFO, nå som både styreleder og generalsekretær er nye, sa Ellingsen til forsamlingen.

Styreleder John Berg-Jensen stiller spørsmål til Kunnskapdirektør i NAV, Yngvar Åsholt.

ØNSKER INNSPILL FRA FFO

Foruten om de formelle møtepunktene ble det avholdt faglige innlegg fra blant annet NAV, ved kunnskapdirektør Yngvar Åsholt. Han rettet oppmerksomheten mot fremtidens NAV med større fokus på brukermøter og mer arbeidsmarkedskompetanse.

– NAV har behov for en tydelig retning, og vi organisasjoner som kan utfordre og støtte oss. Vi ønsker å videreutvikle samarbeidet med FFO på en rekke områder og mener det er avgjørende for utviklingen av tjenestene, sa Åsholt.

STADIG FLERE MED PÅ LAGET: 3 NYE – 80 TIL SAMMEN

Tre organisasjoner hadde søkt om medlemskap i FFO og søknaden ble behandlet i representantskapet. FFO-familien vokste med tre nye medlemsorganisasjoner.

De nye medlemsorganisasjonene er CarciNor, Voksne med medfødt hjertefeil og Foreningen VCFS – Digeorge syndrom.

Velkommen til oss!

Forfatter Thorvald Steen (avbildet) fortalte om sitt lange liv med en sjelden diagnose, mens Troels "mirakelmannen" Mathisen fikk salen i full latter under En sjelden dag-arrangementet.

Mer sjeldenhet i FFO

Blant FFOs 80 medlemsorganisasjoner representerer nå hele 30 av de sjeldne diagnoser.

EN SJELDEN DAG 2015

God stemning og gode diskusjoner preget sjeldendagen 2015. I samarbeid med Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser (NKSD), Unge Funksjonshemmede og Helse- direktoratet, arrangerte FFO en dagskonferanse med temaet «Å leve med en sjelden diagnose». Tittelen er den norske varianten av det internasjonale temaet for dagen «Living with a rare disease – day by day, hand in hand».

Sjeldendagen presenterte nyheter og framskritt som er viktige for sjeldenområdet. Nyheter fra genetikkområdet, erfaringer fra nyfødtscreening, ferske resultater fra studier om kognitive utfordringer og verktøy for bruk i organisasjonene ble presentert. Det ble også fortalt flere engasjerte, rørende og humoristiske enkelthistorier om det å leve med en sjelden diagnose.

SJELDENT FELLESSKAP

For første gang ble det arrangert et spennende fellesskap med sjeldengrupper både i, og utenfor FFO. Målet var å dele erfaring og bygge kompetanse. Det ble holdt plenumsdiskusjoner, seminarer og gruppearbeid der erfaringsdeling og faglig påfyll av ulike typer støtte i sentrum. De engasjerte deltakerne møttes på tvers av diagnoser og organisasjoner og fikk bygd viktige nettverk. NKSD var samarbeidspartner.

Et av temaene som ble tatt opp i Sjeldent fellesskap, var spørsmål og utfordringer knyttet til det å være ungdom med en sjelden diagnose. Unge Funksjonshemmede var bidragsyter i både planlegging og gjennomføring av denne sekvensen.

I tillegg til å gjennomføre disse nasjonale arrangementene er FFO nå representert fra norsk side i Sjeldne organisasjoners nordiske nettverk (SBONN).

Det første året med ny uføretrygdordning

Fra årsskiftet 2015 ble det innført nye regler for uføretrygden. Uføretrygden ble skattlagt som lønnsinntekt, og det skulle bli enklere å kombinere trygd og arbeid. Om lag 310 000 uførepensjonister ble overført til ny ordning og fikk omregnet sin pensjon til uføretrygd. De nye skattereglene for uføreytelser omfatter også uføreytelser ut over folketrygden.

ANSLÅR AT 19 000 VIL TAPE PÅ ORDNINGEN

Om lag 40 prosent (4 av 10) antas å få en negativ endring i sin nettoinntekt. Et klart flertall av disse hadde tidligere skattebegrensning og renteutgifter, og omfattes dermed av den 3-årige overgangsordningen, som ble vedtatt av Stortinget i statsbudsjettet for 2015. Det anslås at ca. 19 000 personer

som ikke omfattes av overgangsordningen vil tape mer enn 4 000 kroner. Mange i denne gruppen har tjenstepensjon eller annen uførepensjon som ikke er fra folketrygden.

FFO hadde vinteren 2015 dialog med myndighetene om utilsiktede konsekvenser for uførepensjonister som ble overført til ny uføretrygdordning. I Revidert nasjonalbudsjett for 2015 ble overgangsordningen for skattefradrag for uføretrygdede med gjeld, forbedret ved at grensen for nedgang i inntekt ble redusert til 4000 kr. FFO har fulgt opp problemstillinger knyttet til utilsiktede virkninger i merknader til statsbudsjettet for 2016, samt i krav til statsbudsjettet for 2017.

Modell for brukermedvirkning i NAV

FFO har vært prosjektansvarlig organisasjon for et treårig prosjekt om brukermedvirkning i NAV. Prosjektet ble finansiert av NAV gjennom programmet FARVE – forsøksmidler arbeid og velferd. Fafø-rapporten «Et bedre NAV for brukerne. Modell for brukermedvirkning i NAV», er skrevet av Fafø-forskerne Anne Inga Hilsen og Sol Skinnarland, og ble lansert 16. juni 2015.

I prosjektet så man på hvordan brukerutvalgene i NAV fungerer, som grunnlag for evaluering og videreutvikling. Man ønsket å drøfte tre sentrale problemstillinger knyttet til hvordan brukerutvalgene er sammensatt, hvordan arbeidet i brukerutvalget foregår og i hvilken grad det er behov for å endre brukerutvalgenes sammensetning og arbeid, og eventuelt hvordan dette kan gjøres.

BETYDNINGEN AV BRUKERUTVALGENE

Brukerutvalgene må ha en betydning utover seg selv, og det drøftes hva dette innebærer i form av relevans for det enkelte utvalgsmedlemmet, for organisasjonen hun representerer, og for NAV. Relevans for NAV handler i siste instans om hvorvidt brukermedvirkningen som skjer gjennom brukerutvalgene, får innflytelse på utformingen av tjenestene som NAV leverer. Denne innflytelsen avhenger også av hvilke rammevilkår som finnes i NAV, og til dels i

organisasjonene, som kan bidra til å legge til rette for aktiv, reell brukermedvirkning.

Et viktig tema i rapporten er hvorvidt relevante brukergrupper er representert for det som tas opp i brukerutvalget, samt utfordringen knyttet til rekruttering av andre brukergrupper enn de som vanligvis deltar fra de store veletablerte organisasjonene.

Representanter fra FFO nasjonalt og i fylkene bidrar i en rekke brukerutvalg på systemnivå over hele landet.

FFO nasjonalt bidrar med brukermedvirkning på mange av de politiske områdene vi har jobbet med i 2015.

ANBEFALER NAV Å BRUKE RAPPORTEN VIDERE

FFO anbefaler brukerutvalgene i NAV å bruke rapporten til skoloring og egenutvikling. Samtidig påpeker vi at om man skal lykkes i å få tatt i bruk kunnskap og anbefalinger fra prosjektet må rapporten forankres i overordnet strategi og ledelse i NAV. Rapporten bør bidra til at arbeidsformer og tiltak blir integrert i føringer og prosedyrer for hvordan brukerutvalgene bør følges opp og fungere.

Rettighetssenterets arbeid i 2015

Det er stor forskjell på å ha rett og få rett. Dette har FFOs Rettighetssenter erfart over mange år 2015 var ikke noe unntak.

Rettighetssenteret er et lavterskeltilbud som tilbyr gratis rettshjelp til funksjonshemmede, kronisk syke og pårørende. Rettshjelpen ytes av jurister, fortrinnsvis på telefon eller e-post. All hjelp er gratis. Rettighetssenteret registrerer sakene i en database i tråd med personopplysningsloven og driften er registrert hos Datatilsynet. Senteret har tillatelse fra Tilsynsrådet til å drive rettshjelpvirksomhet.

Henvendelsene til Rettighetssenteret viser at det er et stort behov for rettshjelp og at senteret har en viktig rolle å fylle. Det er både et stort behov for generell informasjon og for veiledning i konkrete saker. Det er saker om folketrygden og NAV som fortsatt er det saksområdet vi får flest henvendelser om.

INNRINGERNE ETTERLYSER HELHETLIG VEILEDNING
Mange som kontakter Rettighetssenteret opplyser at de ikke har nådd frem med sin henvendelse til det offentlige, at de ikke har fått tilstrekkelig informasjon og hjelp, eller at etaten har opptrådt på en lite tillitsvekkende måte. Innringerne opplyser at de tar kontakt med Rettighetssenteret fordi de kan få helhetlig veiledning hos oss. Det er senterets styrke at juristene ved Rettighetssenteret kan veilede innenfor hele velferdsrettens område. De som ringer trenger derfor ikke å være redd for at de har ringt feil instans

med feil spørsmål. Rettighetssenteret hjelper til med å identifisere innenfor hvilket fagområde problemet hører hjemme og gir hjelp ut fra dette.

Svært mange trenger råd i forbindelse med klage på et vedtak. De lurere både på om vedtaket er riktig og hvordan de bør argumentere i klagen.

TILBYR HJELP TIL SELVHJELP

Hovedsakelig arbeider Rettighetssenteret etter prinsippet hjelp til selvhjelp, det vil si å forklare regelverket, gi råd og argumenter i den enkelte sak og motivere den enkelte til å stå på videre selv. Enkelte trenger imidlertid mye mer veiledning enn Rettighetssenteret har kapasitet til å gi.

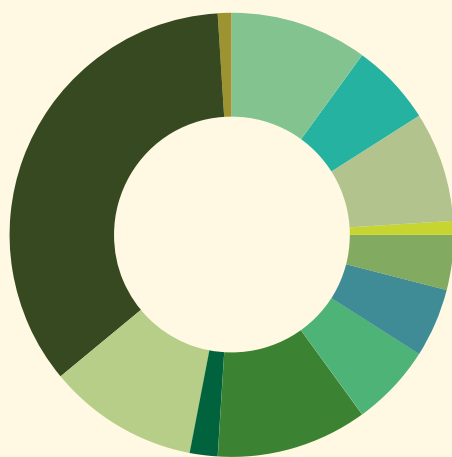
UTVIDET VEILEDNINGSTILBUDET

I første halvår av 2015 fikk Rettighetssenteret tilskudd fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet sin tilskuddsordning til tiltak for å bedre levekårene og livskvaliteten til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Med dette tilskuddet kunne vi utvide åpningstidene og i større grad enn tidligere gi mer hjelp og veiledning til den enkelte.

Rettighetssenterets erfaringer om svake punkter og uheldige konsekvenser av regelverket benyttes som en del av FFOs interessepolitiske virksomhet for å bedre funksjonshemmede og kronisk sykes levekår.

Saker Rettighetscenteret har behandlet i 2015

I 2015 behandlet Rettighetscenteret 1208 saker. Sakene fordelte seg tematisk omtrent som tidligere år.

NAV og
FOLKETRYGD-
LOVEN
34%

Det er fortsatt saker om NAV og folketrygd-loven som dominerte. Disse sakene har ligget stabilt høyt de siste årene og utgjorde i 2015 34 prosent av alle behandlede saker. Blant NAV-sakene var det klart flest saker om uføretrygd.

SAKENE

Trygd 34%	Bolig 4,5%
Tverrfaglig tilbud 0,7%	Fritid, kommunikasjon og tilgjengelighet 5,0%
Økonomi og skattespørsmål 9,5 %	Helsetjenester 6%
Annet 6 %	Oppvekst og utdanning 11,3%
Arbeid 8,4%	Personlig Integritet 2,2%
Barnevern 1,2%	Omsorgstjenesten 11,4

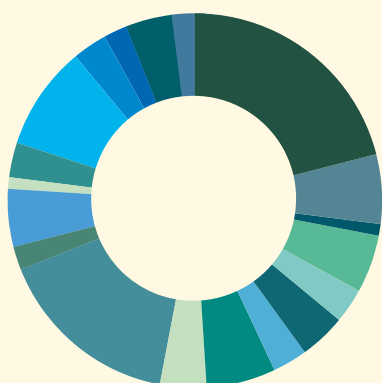
HVILKE TEMA HAR VI FÅTT SPØRSMÅL OM?

Etter NAV-sakene var det flest saker om omsorgstjenester. Antall saker om omsorgstjenester gikk opp fra 2014, og saksmassen utgjorde 11,4 prosent av alle saker i 2015. Innen denne kategorien fikk vi 42 saker om BPA (brukerstyrt personlig assistanse). Mange som tok kontakt om BPA hadde behov for generell informasjon om hvilke regler som gjelder for BPA, herunder personer som hadde spørsmål om hva den nye rettighetsfestingen innebærer. Flere av sakene gjaldt spørsmål der det var innvilget for få timer, bruker og kommunen var uenig hvor stort behov bruker har. Noen henvendelser var knyttet til egenbetaling for BPA og dekning av andre utgifter. I noen av

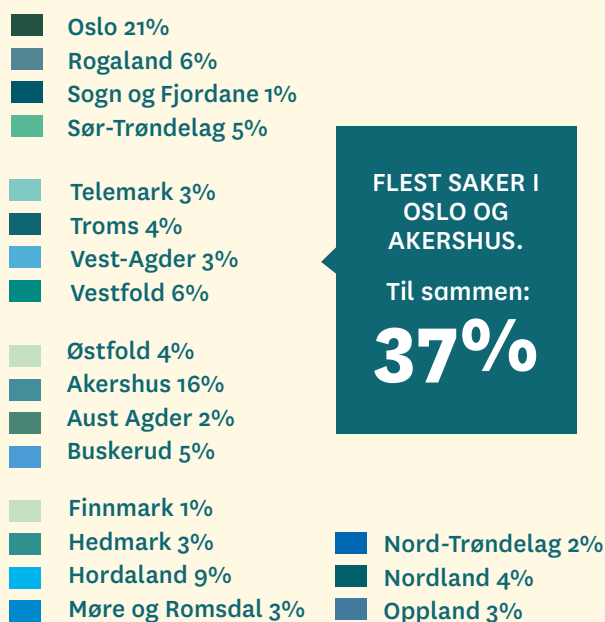
sakene hadde kommunen fattet vedtak om BPA, men brukte lang tid på å finne assistent og kommunen var veldig passiv i prosessen.

Saker om oppvekst og utdanning utgjorde 11,3 prosent av alle sakene. Det er flest saker som gjelder grunnskolen, ofte om tilrettelegging og spesialundervisning.

Saker om økonomi og skattespørsmål har gått ned fra 2014 til 2015. Disse sakene utgjør nå 9,8 prosent av alle henvendelsene. Den største nedgangen innenfor denne kategorien gjelder spørsmål om skattefradrag og særfradrag.

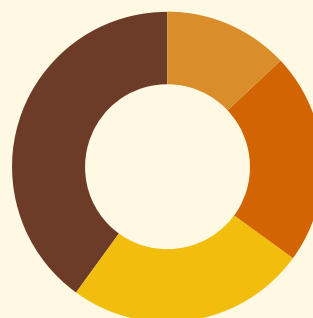
FYLKESVIS FORDELING

FLEST SAKER I
OSLO OG
AKERSHUS.

Til sammen:

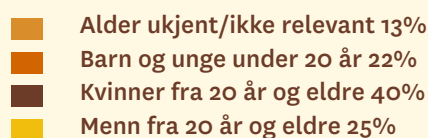
37%

86%

Funksjonshemmede,
kronisk syke og
deres pårørende
tok mest kontakt.

HVEM SAKEN GJELDER

HVEM TAR KONTAKT?

Funksjonshemmede og kronisk syke selv, samt deres pårørende utgjorde til sammen 86 prosent av de som henvendte seg. Dette forholdt seg jevnt fra 2014 til 2015.

7 prosent av alle henvendelser kom fra tjenesteapparatet/myndigheter og dreide seg oftest om offentlig ansatte som ønsket informasjon om hvilke regler som gjaldt på andre fagområder enn det de selv arbeidet med. Det var for eksempler sosionomer og koordinatører som bisto personer og familier, og som ønsket å få nyttige tips og råd i sitt arbeid.

Fremkom det av samtalen eller e-posten, ble informasjon om kjønn og alder på den saken gjaldt registrert. 22 prosent av sakene gjaldt barn og ungdom under 20 år. 40 prosent gjaldt kvinner fra 20 år og oppover, mens 25 prosent av sakene gjaldt menn fra 20 år og oppover. I 13 prosent av sakene var alder ukjent eller ikke relevant for saken.

I mange av sakene er det ikke opplyst om hvilket fylke saken gjaldt. Blant de sakene hvor fylke er registrert, viser statistikken at det var klart flest saker fra Oslo og Akershus, henholdsvis 21 og 16 prosent. Deretter kommer Hordaland med 9 prosent.

AKTIVITETER I FFO

Foruten å skrive høringsuttalelser, merknader til stortingskomiteer, delta i møter, har FFO arrangert egne kurs, seminarer og møter i 2015.

Videre følger en oversikt over hva som skjedde i regi av FFO nasjonalt

JANUAR - FEBRUAR	MAI
<ul style="list-style-type: none"> • Samling for fylkessekretærer (22.-23. januar 2015) • Lansering av politisk notat om funksjonshemmedes rettssituasjon (februar 2015) • CRPD – Innspillsmøte for organisasjonene i forbindelse med skyggerapporteringen – tema tilgjengelighet og deltakelse (12. februar 2015) • En sjelden dag (27. februar 2015) 	<ul style="list-style-type: none"> • Legemiddelpolitisk seminar (21. mai 2015)
	SEPTEMBER - OKTOBER
	<ul style="list-style-type: none"> • Konferanse om samhandlingsreformen (24.-25. september 2015) • Budsjettkonferanse (9. oktober 2015) • Sjeldent fellesskap, samling for sjeldne grupper i og utenfor FFO (23.-24. oktober 2015)
MARS -APRIL	NOVEMBER - DESEMBER
<ul style="list-style-type: none"> • Ledermøte (25. mars 2016) • Lansering av politisk notat «Velferd i kommunene» (Valgkamphefte) (25. mars 2016) • Refleksjonssamling FAFO-prosjekt (26. mars) • Likemannskonferanse (11.-12. april 2016) • Fylkeskonferanse (17.-19. april 2015) • Lansering av politisk notat om «trygd for trygghet» (17.-19. april) 	<ul style="list-style-type: none"> • Smågruppeforum (20.-21. november 2015) • Kongress og representantskap (21.-22. november 2015) • Funksjonshemmedes dag (3. desember 2015)

PROSJEKTER FRA EXTRASTIFTELSEN

PROSJEKTNAMN	INNVILGET
Kart & kompass i paragrafjungelen	69 000
Alternativ rapportering	216 000
Bivrost film & tv as www.sannerjeg.no	380 000
Hund som assistanse i hverdagen	42 000
Samhandlingsreformen 3 år etter?	133 000
Sjeldent fellesskap og møtet mellom små	300 000
Sentralt Nettverk for hivpositive innvandrere	292 000
Prosjekter 7	Bevilget 1 432 000

FFOS MERKNADER TIL STORTINGET I 2015

- Prop. 39 L (2014-2015) – Endringer i arbeidsmiljøloven og sosialtjenesteloven
- Meld. St. 14: Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner
- Prop. 125 L: Endringer i spesialisthelsetjenesteloven m.m.
(kontaktlege i spesialisthelsetjenesta) m.m.
- Meld. St. 28: Legemiddelmeldingen, Riktig bruk – bedre helse
- Meld. St. 26: Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet
- Prop. 1S (2015-2016) Helse- og omsorgsdepartementet
- Prop. 1S (2015-2016) Kommunal- og moderniseringsdepartementet

I FORBINDELSE MED STATSBUDDSJETTET 2016

AVGA FFO MERKNADER TIL FØLGENDE KOMITEER:

- Helse- og omsorgskomiteen
- Justiskomiteen
- Transport- og kommunikasjonsskomiteen
- Arbeids- og sosialkomiteen
- Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen
- Familie- og kulturkomiteen
- Kommunal- og forvaltningskomiteen
- Finanskomiteen

FFOs høringsuttalelser i 2015

FFO HAR AVGITT HØRINGSUTTALELSE PÅ FØLGENDE SAKER I 2015

- Statens vegvesen: Ekspressbussutredning (1. desember 2015)
- Kunnskapsdepartementet: Høring – forslag til forskrift om studieforbund og nettskoler (20. desember 2015)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Endring i forskrift til spesialisthelsetenestelova og folketrygdlova (20. november 2015)
- Helse- og omsorgsdepartementet: «På ramme alvor – alvorlighet og prioritering» (18. desember 2015)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Høring - forslag til endringer i plandelen av plan- og bygningsloven, mc. (15. november 2015)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Nytt kommunalt pasient- og brukerregister (1. oktober 2015)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Fritt rehabiliteringsvalg (28. september 2015)
- Utenriksdepartementet: Høring - utredning valgfri protokoll om individuell klagerett til FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (14. september 2015)
- Arbeids- og sosialdepartementet: Høring - Forslag til forenklinger og endringer i regelverket (14. september 2015)
- Arbeids- og sosialdepartementet: Høring - ekspertutvalgets rapport om "Et NAV med muligheter" (7. september 2015)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Høring av endringer i pasientskadeloven m.m. - omorganisering i sentral helseforvaltning (1. september 2015)
- Helse- og omsorgsdepartementet: Forslag til forskrift om private virksomheters adgang til å yte spesialisthelsetjenester mot betaling fra staten (21. august 2015)
- Kunnskapsdepartementet: Høring - endring av pengespillogen § 10 - andel av Norsk Tippings overskudd til ExtraStiftelsen (1. august 2015)

-
- Statens legemiddelverk: Høring - Oppheving av legemiddelforskriften §13-4, konsekvenser av en oppheving av reklameforbud på TV. (17. juli 2015)
 - NFD: Høring - endring av lov og forskrifter om offentlige anskaffelser (17. juni 2015)
 - DiBK: Forslag til forenklinger i SAK10 og TEK 10 - Eksisterende bygg (26. mai 2015)
 - Arbeids- og velferdsdirektoratet: Høring - Nytt mandat sentralt brukerutvalg i NAV (21. mai 2015)
 - Helsedirektoratet: Høring - kritisk og viktig informasjon i kjernejournal versjon 2.0 (4. mai 2015)
 - DiBK: Høring - Tekniske krav til løfteinnretninger (1. mai 2015)
 - Barne- likestillings og inkluderingsdepartementet: Høring - FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) (16. april 2015)
 - Helse- og omsorgsdepartementet: NOU 2014:12 Åpent og rettferdig-prioriteringer i helsetjenesten (20. februar 2015)
 - Kunnskapsdepartementet: Endringer i barnehageloven (tilsyn med mer) (19. januar 2015)

HOVEDSTYRETS RESULTATVURDERING

Etter Hovedstyrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskap og balansen, med tilhørende noter, fyllestgjørende informasjon om driften av FFO og den økonomiske stillingen ved årsskiftet 2015/16.

FFO er en interessepolitisk organisasjon med kontor i Oslo. Organisasjonens styre bestod ved årsskifte 2015/16 av 6 menn og 6 kvinner. FFO har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn, og er ikke kjent med at det forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn. Av organisasjonens 18 ansatte er 12 kvinner. Arbeidsmiljøet anses som godt. Det er ikke registrert skade eller ulykker i 2015. Sykefraværet har vært på 9,07%. Organisasjonen forurensrer ikke det ytre miljø annet en gjennom nødvendig transport, herunder flyreiser for deltagere på ulike arrangement, og personalets reise til og fra jobb. Det er i 2015 brukt strøm og fjernvarme til oppvarming av kontorlokalene.

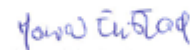
I tråd med vedtak i FFOs Kongress ble det utbetalt honorar til Hovedstyrets medlemmer i 2015. FFO fikk i 2015 refundert kr 1 241 870 i merverdiavgift. Kostnaden knyttet til pensjonsordningen i FFO hos KLP Forsikring var i 2015 kr 923 878.

Det er ikke oppstått forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning ved bedømmelsen av FFOs økonomiske situasjon. Forutsetningen om fortsatt drift er til stede og årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning. Års-regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Oppsettet fyller også de kravene offentlige tilskuddsytere stiller med bakgrunn i Statens økonomireglement. Honorar til revisor i 2015 er kostnads-ført med kr 170 938.

Hovedstyret mener at årsregnskapet gir et rettvise bilde av FFOs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Det foreslås at årets overskudd på kr 2 082 235 i sin helhet føres til egenkapitalen.

Oslo, 16. mars 2016

John Berg-Jensen
Leder

Mona Enstad
1. nestleder

Sindre Berke
2. nestleder

Geirr Abelsen

Morten Buan

Grethe Jordheim

Harald Kvame Hansen

Ann Iren Kjønnøy

Merete Nielsen

Marianne Kufaa Sæterhaug

Eva Opshaug

Henrik Peersen

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær

RESULTATREGNSKAP OG BALANSE 2015

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2015	2014
Offentlige tilskudd	1	22 839 527	23 481 940
Kontingent medlemsorganisasjoner		732 079	739 926
Husleieinntekter		234 082	230 116
Salgsinntekter		212 106	210 169
Kurs- og opplæringsinntekter		330 014	177 230
Andre inntekter		1 596 998	1 276 444
Sum driftsinntekter		25 944 806	26 115 825
Lønnskostnader ansatte	5, 6	8 418 331	8 911 366
Lønn etter regning			236 760
Eksterne arbeidskostnader	5	557 760	208 930
Pensjonskostnad	6	809 709	2 075 426
Arbeidsgiveravgift		1 390 375	1 589 571
Opplæringskostnader		75 465	166 600
Andre personalkostnader		304 510	248 971
Sum personalkostnader		11 556 149	13 437 624
Avskrivninger		100 078	83 606
Husleiekostnader m.m.		2 241 214	2 203 166
Telefon/post/fraktkostnader		167 523	190 923
Kontormask./inventar/data		988 577	712 995
Kontorrekvisita		38 467	48 453
Kopieringskostnader		343 525	286 958
Litteratur, presseklipp m.m.		149 514	119 246
Andre kostnader (inkl. honorarer)		1 904 169	848 170
Sum kontorkostnader		5 933 066	4 493 517
Hotellkostnader		1 378 615	1 223 558
Reisekostnader		832 594	939 777
Arrangement kostnader		103 229	90 859
Tilskudd		4 031 171	4 147 834
Kontingenter til andre org.		119 598	119 102
Andre org. kostnader		50 643	10 767
Sum organisasjonskostnader		6 515 850	6 531 897
Sum driftskostnader		24 005 065	24 463 038
Driftsresultat		1 939 740	1 652 787
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter		155 468	395 550
Finanskostnader		-12 973	-51 346
Resultat av finansinntekter/kostnader		142 495	344 204
ÅRETS RESULTAT		2 082 235	1 996 991

BALANSE

	Note	2015	2014
EIENDELER			
Varige driftsmidler			
Hjemmeside	9	83 625	167 239
Kontormaskiner	9	279 886	
Sum varige driftsmidler		363 511	167 239
Finansielle anleggsmidler			
Investering i andre aksjer og andeler	3	95 000	95 000
Andre langsiktige fordringer	7	1 351 827	759 157
Sum finansielle anleggsmidler		1 446 827	854 157
Sum anleggsmidler		1 810 338	1 021 396
Fordringer			
Kundefordringer		123 832	33 381
Avsetning tap på fordringer		-30 000	-30 000
Andre kortsiktige fordringer		1 652 371	1 350 052
Sum fordringer		1 746 203	1 353 433
Markedsbaserte investeringer	8	7 468 832	7 366 134
Bankinnskudd, kontanter	7	7 367 703	5 133 835
Sum omløpsmidler		16 582 738	13 853 402
SUM EIENDELER		18 393 076	14 874 799
EGENKAPITAL OG GJELD			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		14 117 186	12 034 951
Sum opptjent egenkapital		14 117 186	12 034 951
Sum egenkapital	4	14 117 186	12 034 951
Kortsiktig gjeld			
Udisponerte tilskudd	1, 2	1 825 518	461 970
Leverandørgjeld		579 709	499 529
Feriepenger		945 108	982 027
Skyldige offentlige avgifter		765 214	807 484
Diverse gjeld inkl. påløpte kostnader		160 341	88 838
Sum kortsiktig gjeld		4 275 890	2 839 847
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		18 393 076	14 874 799

Oslo, 16. mars 2016

John Berg-Jensen
Leder

Mona Enstad
1. nestleder

Sindre Børke
2. nestleder

Geirr Abelsen

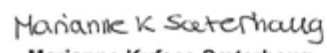

Morten Buan

Grethe Jordheim

Harald Kvame Hansen

Ann Iren Kjønneøy

Merete Nielsen

Marianne Kufaas Sæterhaug

Eva Opshaug

Henrik Peersen

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær

Noter til resultatregnskap og balanse

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Fordringer og gjeld som forfaller til betaling senere enn ett år etter balansedagen, klassifiseres som langsiktig. Forsikrede pensjonsforpliktelser er ikke balanseført. Kostnaden er lik årets inn- og utbetaling til forsikringsselskapet.

NOTE 1 OFFENTLIGE TILSKUDD

FFO mottok fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) et tilskudd til paraplysamarbeid på kr 15 000 000 for 2015. Dette tilskuddet brukes til å drifte organisasjonen. Det vil si dekning av FFOs kontor- og administrasjonskostnader, samt FFOs Rettighetssenter. Tilskuddet sikrer også demokratiet til FFOs 80 medlemsorganisasjoner ved at vi får finansiert Kongress, Representantskap og andre arenaer for innspill og utvikling, samt til å utvikle vårt interessepolitiske arbeid. I tillegg har FFO bidratt med midler til lokale tiltak i fylker og kommuner. Inntektsføringen av FFOs driftstilskudd er periodisert. Andre offentlige tilskudd blir inntektsført i takt med påløpte kostnader og tildelinger gjennom året.

I tillegg kommer finansieringen av FFOs prosjekter, hvor FFO mottar rundt kr 6 300 000 til en rekke ulike prosjekter innen bistand, funksjonshemmedes rettssituasjon og FN-konvensjonen, likemannstiltak og brukermedvirkning i NAV for å nevne noe.

INNETKTSFØRING AV PROSJEKTMIDLER

Prosjektmidlene blir ved innbetaling kreditert konto for Udisponerte tilskudd. Inntektsføring skjer periodevis og tilsvarende kostnaden som er påløpt i perioden for hvert enkelt prosjekt. Det inntektsføres ikke større beløp enn det er grunnlag for i prosjekttilskuddet.

NOTE 2 UDISPONERTE MIDLER FRA 2015

NAV, Modell for brukermedvirkning i NAV	Kr	104 359
Helse & Rehabilitering – Voss kommune, retur ubrukte midler	Kr	272 832
NORAD/Atlas-Alliansen:		
Norad informasjons midler	Kr	21 671
Sørlege Afrika ledertrening	Kr	-3 563
Levekårsundersøkelse Angola	Kr	73 425
Nepal	Kr	51 397
Levekårsundersøkelse Nepal	Kr	1 305 397
Sum udisponerte midler	Kr	1 825 518

NOTE 3 AKSJEPOSTER

Investeringer i andre aksjer		
Aksjepost i Travelnett Helsereis AS	Kr	95 000
Sum anleggsmidler	Kr	95 000

FFO eier 11.5 % av aksjene i Helsereis AS. Eierandelene til de tre andre eierne: Norsk Revmatikerforbund, Psoriasis- og eksemforbundet, Norges Astma- og Allergiforbund er 29,5 % hver.

Det reviderte resultatet for 2014 viser et overskudd på kr. 93 780.

NOTE 4 EGENKAPITAL

Egenkapital 01.01.2015	Kr	12 034 951
Årets resultat	Kr	2 082 235
Sum egenkapital 31.12.2015	Kr	14 117 186

NOTE 5 GODTGJØRELSER

Lønn og godtgjøring til tidl. generalsekretær for 2015:

Lønn og Feriepenger:	Kr	529 564
Elektronisk kommunikasjon (telefon)	Kr	2 562
Andre ytelser:	Kr	1 870
Sum	Kr	533 996

Lønn og godtgjøring til generalsekretær for 2015:

Lønn og Feriepenger:	Kr	82 162
Elektronisk kommunikasjon (telefon)	Kr	
Andre ytelser:	Kr	267
Sum	Kr	82 429

Godtgjørelser til Styret 2015:

Styrehonorar (leder 1 G, nestledere 1/3 G, medlemmer 1,5 % av G pr møte de deltar på)	Kr	210 235
Honorar arbeidende styreleder august-desember	Kr	347 525
Sum	Kr	557 760

Revisor:

Kostnadsført revisjonshonorar (inklusive merverdiavgift)	Kr	161 188
Annen bistand	Kr	9 750
Sum		170 938

NOTE 6 PENSJONSKOSTNADER

FFO har hatt 18 ansatte i 2015. Organisasjonen er etter lov om obligatorisk tjenstepensjon (OTP) pliktig til å ha en tjenstepensjonsordning for sine ansatte. FFO har en ytelsesbasert kollektiv tjenstepensjonsordning til sine ansatte i KLP forsikring. Pensjonsordningen omfatter både nåværende og tidligere ansatte. FFO dekker alle kostnader bortsett fra 2 % av bruttolønn som dekkes av hver enkelt ansatt. Offentlig

tjenstepensjon er en brutto pensjonsytelse. Pr. 31.12.2015 var 17 ansatte medlemmer i ordningen. I tillegg er FFO forpliktet til å betale oppregulering for tidligere ansatte, i tråd med økningen av folketrygdens grunnbeløp pr. 01.05. hvert år. Pensjonskostnad i 2015 inkludert arbeidsgiveravgift, og etter fradrag av egenandel betalt av ansatte utgjør kr 923 878.

NOTE 7 BUNDNE MIDLER

Langsiktig fordring

FFO har deponert for husleie i Mariboegate 13 med kr. 765 387.

FFO har en tjenstepensjonsordning i KLP. FFO har betalt pliktig egenkapitalinnskudd stort kr. 495.402 til KLP. Egenkapitalinnskuddet skal kunne benyttes til dekning av tap eller underskudd ved løpende drift. Det er knyttet betingelser til tilbakebetaling av egenkapitalinnskuddet.

NOTE 8 MARKEDSBASERTE INVESTERINGER

Deler av FFOs overskuddslikviditet er plassert i obligasjonsfond forvaltet av Swedbank.

Plassering i obligasjonsfond:

Swedbank rente	Kr	7 468 832
FFOs samlede overskuddslikviditet pr 31.12. 2015		7 468 832

NOTE 9 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Kontormaskiner	Hjemmeside	Sum
Anskaffelseskost 01.01	0	250 845	250 845
Tilgang i året	296 350	0	296 350
Anskaffelseskost 31.12	296 350	250 845	547 195
Akkumulert avskrivning 31.12	16 464	167 220	183 684
Bokført verdi 31.12	279 886	83 625	363 511
Årets avskrivning	16 464	83 614	100 078
Avskrivningssatser	33 %	33 %	

Pedersen & Skogholt

REVISJON • REGNSKAP • RÅDGIVNING

Pedersen & Skogholt AS
Org.nr.: 987 562 765

Idrettsveien 9, Postboks 464, 1401 Ski
Telefon: 64 85 15 00 Telefaks: 64 85 15 15

E-mail: firmapost@pedersen-skogholt.no
Web: www.pedersen-skogholt.no

Medlem i Den norske Revisorforening

Til representantskapet i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon som viser et overskudd på kr. 2.082.235. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og generalsekretær finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for organisasjonens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon per 31. desember 2015, og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Ski, 31. mars 2016

PEDERSEN & SKOGHOLT AS

Carl Martin Getz

Statsautorisert revisor

FFOs medlemsorganisasjoner

ADHD Norge	Multipel Sklerose Forbundet i Norge
Afasiforbundet i Norge	Munn- og halskreftforeningen
Astma- og Allergiforbundet	Norges Blindeforbund
Autismeforeningen i Norge	Norges Døveforbund
Bardet-Biedl Syndrom	Norges Fibromyalgi Forbund
Barnekreftforeningen	Norges Myalgisk Encefalopati Forening
Blærekreftforeningen	Norges Migreneforbund
CarciNor	Norges Parkinsonforbund
Cerebral Parese-foreningen	NORILCO, Norsk Forening for
Diabetesforbundet	Stomi- og Reservoaropererte
Dysleksi Norge	Norsk Craniofacial Forening
Forbundet Tenner og Helse	Norsk Dysmeliforening
Foreningen for Blødere i Norge	Norsk Dystoniforening
Foreningen for el-overfølsomme	Norsk Epilepsiforbund
Foreningen for Fragilt X-Syndrom	Norsk Forbund for Svaksynte
Foreningen for Hjertesyke barn	Norsk Forening for Analtresi
Foreningen for Kroniske Smertepasienter	Norsk Forening for Cystisk Fibrose
Foreningen for Muskelsyke	Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom
Foreningen for Søvn sykdommer	Norsk Forening for Nevrofibromatose
Foreningen VCFS - DiGeorge Syndrom	Norsk Forening Osteogenesis Imperfecta
Hjernesvulstforeningen	NOFUS, Norsk Forening for personer
Hørselshemmedes Landsforbund	med Urologiske Sykdommer og inkontinens
Iktyoseforeningen i Norge	Norsk Forening for Slagrammede
Klinefelterforeningen i Norge	Norsk Forening for Tuberos Sklerose
Landsforeningen for kombinert	Norsk Hemokromatoseforbund
syns- og hørselshemmede/døvblinde	Norsk Immunsviktforening
Landsforbundet for Utviklingshemmede	Norsk Interesseforening for Kortvokste
og Pårørende	Norsk Interesseforening for Stamme
Landsforeningen Alopecia Areata	Norsk Lymfødemforening
LHL, Landsforeningen for	Norsk Osteoporoseforbund
hjerne- og lungesyke	Norsk Porfyriforening
Landsforeningen for Huntingtons Sykdom	Norsk Revmatikerforbund
Landsforeningen for	Norsk Tourette Forening
Nyrepasienter og Transplanterte	Nye Pluss – hivpositive landsforening
Landsforeningen for Overvektige	Personskadeforbundet LTN
Landsforeningen for Pårørende	Prostatakreftforeningen (PROFO)
innen Psykisk helse	Psoriasis- og eksemforbundet
Landsforeningen mot Fordøyelsesykdommer	Ryggforeningen i Norge
Landsforeningen We Shall Overcome	Rådgivning om spiseforstyrrelser
Leverforeningen	Ryggmargsbrokk- og Hydrocephalusforeningen
Marfanforeningen	Stoffskifteforbundet
Mental Helse	Turner Syndrom Foreningen i Norge
Momentum	Voksne med medfødt hjertefeil
Morbus Addisons Forening	

